

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
з науково-методичної та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1 НП Педагогічні технології навчання української мови

напрямок підготовки 6.010102 «Початкова освіта»
Педагогічний інститут

Київ – 2015 рік

Педагогічні технології навчання української мови: роб. навч. прогр.
[для студ. спеціальності 6.01010201 «Початкова освіта»] / уклад.
С.Г. Дубовик. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015. – 24 с.

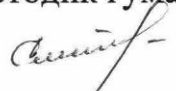
Розробник:

Дубовик Світлана Григоріївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

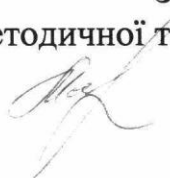
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової освіти та методик гуманітарних дисциплін

Протокол № 7 від 04 лютого 2015 року

Завідувач кафедри початкової освіти та
методик гуманітарних дисциплін

 С.М. Мартиненко

Заступник директора
з науково-методичної та навчальної роботи

 М.А. Машовець

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015 рік

© Педагогічний інститут, 2015 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.	7
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I. Технологічний підхід у мовній освіті . . . . .</i>	8
<i>Змістовий модуль II. Педагогічні технології навчання української мови в початковій школі. . . . .</i>	9
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Педагогічні технології навчання української мови».....	12
V. Плани практичних занять	13
VI. Завдання для самостійної роботи.	16
Карта самостійної роботи студента.	17
VII. Індивідуальна науково-дослідна робота.	18
VIII. Система поточного і підсумкового контролю.	19
IX. Методи навчання.	21
X. Методичне забезпечення курсу.	21
XI. Питання до заліку.	22
XII. Рекомендована література	
Основна.	23
Додаткова.	23

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Педагогічні технології навчання української мови» розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Педагогічні технології навчання української мови», необхідне методичне забезпечення, складники та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Педагогічні технології навчання української мови» є складовою частиною дисциплін блоку професійної підготовки. Її вивчення передбачає розв'язання низки **завдань**, зокрема: оволодіння студентами системою знань про педагогічні технології навчання української мови, підготовка висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі освіти відповідно до вітчизняних та європейських стандартів.

Мета курсу – розкрити сутність технологічного підходу в мовній освіті; охарактеризувати педагогічні технології навчання української мови в початковій школі.

Завдання курсу:

- аналіз закономірностей функціонування системи початкової мовної освіти і її складників (навчально-виховний процес, учитель, учень),
- ознайомлення з педагогічними технологіями навчання української мови,
- моделювання уроків української мови із застосуванням різних видів педагогічних технологій,
- вивчення, аналіз та узагальнення педагогічного досвіду щодо застосування різних технологій навчання на уроках української мови в початковій школі.

У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на **засвоєнні знань** із таких питань:

- технологічний підхід у мовній освіті,
- особистісно орієнтована освіта і технології навчання української мови,

- компетентнісно орієнтована освіта і технології навчання української мови,
- вальдорфська педагогіка і система мовної освіти в початковій школі,
- технологія саморозвитку М.Монтессорі і початкова мовна освіта,
- технології розвивального навчання і мовна освіта в початковій школі,
- технології інтерактивного навчання молодших школярів на уроках української мови,
- застосування сучасних інформаційних технологій у навчанні української мови в початковій школі.

Під час практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької і самостійної роботи студенти **набувають уміння та навички:**

- опрацьовувати наукову літературу з проблеми застосування різних видів педагогічних технологій на уроках української мови в початковій школі,
- аналізувати навчально-методичні комплекти (підручники і навчальні посібники) з української мови і методики її навчання в початковій школі, оцінювати їхній зміст із погляду застосування елементів різних видів педагогічних технологій,
- моделювати уроки української мови із застосуванням різних видів педагогічних технологій навчання, визначати їхнє навчально-методичне забезпечення,
- опрацьовувати інформаційні джерела з метою ознайомлення з новітніми педагогічними технологіями навчання української мови в початковій школі і методикою запровадження їх у системі початкової мовної освіти в навчальних закладах різних типів,
- аналізувати педагогічну діяльність учителів початкової школи, які успішно застосовують різні педагогічні технології на уроках української мови.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни (I-II модулі, 72 год.): 16 год. – лекції, 12 год. – практичні заняття, 4 год. – індивідуальна робота, 36 год. – самостійна робота, 4 год. – модульний контроль.

Вивчення студентами навчальної дисципліни "Педагогічні технології навчання української мови" завершується заліком.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес підготовки студентів до застосування різних педагогічних технологій навчання на уроках української мови в початковій школі (I – II модулі)

Курс:	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<i>2 кредити</i> Змістові модулі: <i>2 модулі</i> Загальний обсяг дисципліни (години): <i>72 години</i> Тижневих годин: <i>2 години</i>	Шифр та назва галузі знань <i>0101 Педагогічна освіта</i> Шифр та назва напряму підготовки: <i>6.010102 Початкова освіта</i> Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>"бакалавр"</i>	Нормативна Рік підготовки: 3 Семестр: 6 Лекції (теоретична підготовка): <i>16 годин</i> Практичні заняття: <i>12 годин</i> Індивідуальна робота: <i>4 години</i> Самостійна робота: <i>36 годин</i> Модульний контроль: <i>4 години</i> Вид контролю: залік.

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/ п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I								
ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У МОВНІЙ ОСВІТІ								
1	Обґрунтування структури і змісту курсу	6	2	2			4	
2	Особистісно орієнтована освіта і технології навчання української мови	9	5	2	2	1	4	
3	Компетентісно орієнтована освіта і педагогічні технології навчання української мови	11	5	2	2	1	4	2
Разом		26	12	6	4	2	12	2
Змістовий модуль II								
ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ								
4	Вальдорфська педагогіка і система мовної освіти в початковій школі	10	4	2	2		6	
5	Технологія саморозвитку М.Монтессорі і початкова мовна освіта	10	4	2	2		6	
6	Технології розвивального навчання і мовна освіта в початковій школі	11	5	2	2	1	6	
7	Технології інтерактивного навчання молодших школярів на уроках української мови	15	7	4	2	1	6	2
Разом		46	20	10	8	2	24	2
Разом за навчальним планом		72	32	16	12	4	36	4

III. ПРОГРАМА ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У МОВНІЙ ОСВІТІ

Лекція. Обґрунтування структури і змісту курсу (2 год.)

Основні напрями модернізації змісту початкової освіти. Технологічна організація навчання. Технологічний підхід у мовній освіті. Мовна освіта і мовленнєвий розвиток учнів початкової школи на засадах технологічного підходу. Мета вивчення початкового курсу української мови. Основні завдання засвоєння курсу української мови в початковій школі.

Сутність і зміст поняття *технологія*. Істотні ознаки технології. Сутність і зміст поняття *навчальна технологія*. Навчальна технологія як засіб ефективного управління розв'язуванням дидактичних проблем. Умови ефективності навчальних технологій (цілеспрямованість, керованість і вимірюваність результату, відтворюваність).

Ефективні загальнонавчальні технології, які мають міжпредметний зв'язок. Загальна характеристика освітніх технологій навчання. Педагогічні технології навчання української мови в початковій школі. Застосування сучасних інформаційних технологій у навчанні української мови в початковій школі.

Основні поняття теми: технологічна організація навчання, технологічний підхід, навчальна технологія, педагогічна технологія навчання.

Література

Основна: [2, 4, 5]

Додаткова: [3, 5, 7]

Лекція. Особистісно орієнтована освіта і технології навчання української мови (2 год.)

Сутність особистісно орієнтованого підходу в психолого-педагогічній науці. Шлях розвитку гуманістичної традиції в науці. Творці гуманістичних педагогічних систем.

Традиційне й особистісно орієнтоване навчання.

Моделі особистісно орієнтованої педагогіки (за І. С. Якиманською). Загальна характеристика соціально-педагогічної моделі. Загальна характеристика предметно-дидактичної моделі. Загальна характеристика психологічної моделі.

Мета і завдання особистісно орієнтованого навчання. Концептуальні положення особистісно орієнтованого навчання. Сучасна модель особистісно орієнтованої системи навчання.

Технологізація особистісно орієнтованого освітнього простору. Вимоги до особистісно орієнтованих технологій. Особистісно орієнтована освіта і технології навчання української мови.

Основні поняття теми: особистісно орієнтовані технології навчання.

Література

Основна: [2, 3, 4, 5]

Додаткова: [1, 2, 5, 7]

Практичне заняття. Особистісно орієнтована освіта і технології навчання української мови (2 год.)

Лекція. Компетентнісно орієнтована освіта і педагогічні технології навчання української мови (2 год.)

Компетентнісний підхід як чинник модернізації навчального процесу. Компетентнісна освіта. Сутність компетентнісно орієнтованого підходу в психолого-педагогічній науці. Порівняльна характеристика знаннєвого й компетентнісного підходів у початковій мовній освіті.

Взаємозв'язок між категоріями компетентнісного підходу (компетентнісний підхід; ключові компетентності (міжпредметні, універсальні); предметні компетентності; знання, уміння, навички, досвід, ставлення, особистісні якості).

Мета і завдання компетентнісно орієнтованого навчання. Концептуальні положення компетентнісно орієнтованого навчання. Сучасна модель компетентнісно орієнтованої системи навчання.

Технологізація компетентнісно орієнтованого освітнього простору. Вимоги до компетентнісно орієнтованих технологій. Компетентнісно орієнтована освіта і технології навчання української мови.

Основні поняття теми: компетентнісно орієнтовані технології навчання.

Література

Основна: [2, 3, 4, 5]

Додаткова: [1, 2, 5, 7]

Практичне заняття. Компетентнісно орієнтована освіта і педагогічні технології навчання української мови (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Лекція. Вальдорфська педагогіка і система мовної освіти в початковій школі (2 год.)

Основні ідеї антропософії як філософського вчення. Історія виникнення Вальдорфської педагогіки і Вальдорфської школи.

Мета і завдання навчання (за системою Вальдорфської педагогіки). Дитина як громадянин трьох світів: матеріального, душевного і духовного.

Концептуальні положення Вальдорфської педагогіки. Вальдорфська педагогіка як різновид втілення ідей "вільного виховання" і "гуманістичної педагогіки". Особливості змісту "навчання за епохами".

Вальдорфська педагогіка і система мовної освіти в початковій школі.

Вимоги до особистості педагога (позиція учня в школі – дитина в центрі педагогічної системи; дитина має право вибору всього: від форми уроку до його плану; дитина має право на помилку; дитина має право на вільний творчий пошук).

Досвід використання ідей Вальдорфської педагогіки у школі.

Основні поняття теми: Вальдорфська педагогіка.

Література

Основна: [2, 3, 4]

Додаткова: [2, 3, 7]

Практичне заняття. Вальдорфська педагогіка і система мовної освіти в початковій школі (2 год.)

Лекція. Технологія саморозвитку М.Монтессорі і початкова мовна освіта (2 год.)

Історія виникнення технології. Педагогічна система Монтессорі. Поняття про «метод Монтессорі».

Мета і завдання навчання (за технологією саморозвитку М.Монтессорі). Феномен педагогіки Монтессорі. Поняття про предметні зони (зона розвитку мови, писемності; наукова зона; зона сенсорики і моторики; зона відпочинку).

Концептуальні положення технології саморозвитку М.Монтессорі. Сутність педагогічної теорії М. Монтессорі (вільне виховання; індивідуальне виховання; спирається на дані спостережень за Дитиною). Дисципліна в свободі як принцип системи Монтессорі.

Технологія саморозвитку М.Монтессорі і початкова мовна освіта.

Вимоги до особистості педагога. Досвід використання ідей технології саморозвитку Марії Монтессорі у школі.

Основні поняття теми: технологія саморозвитку Марії Монтессорі.

Література

Основна: [2, 3, 4]

Додаткова: [2, 3, 7]

Практичне заняття. Технологія саморозвитку М.Монтессорі і початкова мовна освіта (2 год.)

Лекція. Технології розвивального навчання і мовна освіта в початковій школі (2 год.)

Історія виникнення технологій. Поняття про два рівні розвитку дитини (актуальний рівень, найближчий рівень) Л. Виготського.

Теорія розвивального навчання (наукові школи Н.Менчинської, Г. Костюка, Л. Занкова). Теорія формування навчальної діяльності – учіння (наукові школи О.Леонтьєва, П. Гальперіна, Н. Талізінної, Д. Ельконіна, В. Давидова, В. Рєпкіна, С. Максименка, І. Якиманської). Теорія методичного забезпечення розвивального потенціалу всіх складових системи початкового навчання (М. Богданович, Н. Бібік, М. Вашуленко, І Гудзик, О. Савченко, Г. Тарасенко, О. Хорошковська).

Мета і завдання системи розвивального навчання. Технології розвивального навчання і початкова мовна освіта. Концептуальні положення технологій розвивального навчання.

Технології розвивального навчання і початкова мовна освіта. Система взаємозв'язків навчання й розвитку учнів.

Вимоги до особистості педагога. Досвід використання ідей технологій розвивального навчання у школі.

Основні поняття теми: технології розвивального навчання.

Література

Основна: [2, 3, 4, 5]

Додаткова: [2, 3, 6, 7]

Практичне заняття. Технології розвивального навчання і мовна освіта в початковій школі (2 год.)

Лекція. Технології інтерактивного навчання молодших школярів на уроках української мови (4 год.)

Історія виникнення технологій. Порівняльна характеристика пасивного й інтерактивного навчання (обсяг інформації, глибина вивчення змісту, відсоток засвоєння, контроль за процесом навчання, роль особистості педагога, роль учнів, джерело мотивації учнів). Переваги інтерактивних технологій навчання.

Мета і завдання системи інтерактивного навчання. Принципи інтерактивного навчання. Поняття про інтерактивні методи навчання. Інтерактивні форми організації навчальної діяльності учнів. Поняття про інтерактивні вправи.

Концептуальні положення технологій інтерактивного навчання. Технології інтерактивного навчання молодших школярів на уроках української мови.

Вимоги до особистості педагога. Досвід використання ідей технологій інтерактивного навчання у школі.

Основні поняття теми: технології інтерактивного навчання.

Література

Основна: [1, 2, 4, 5]

Додаткова: [2,3, 4, 7]

Практичне заняття. Технології інтерактивного навчання молодших школярів на уроках української мови (2 год.)

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Педагогічні технології навчання української мови»

Разом: 72 год., лекції – 16 год., практичні заняття – 12 год., індивідуальна робота – 4 год., самостійна робота – 36 год., МКР – 4 год.

Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II			
Назва модуля	Технологічний підхід у мовній освіті			Педагогічні технології навчання української мови в початковій школі			
Кількість балів за модуль	71 бал			101 бал			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7
Теми лекцій	Обґрунтування структури і змісту курсу. (1 бал)	Особистісно орієнтована освіта і технології навчання української мови (1 бал)	Компетентнісно орієнтована освіта і педагогічні технології навчання української мови (1 бал)	Вальдорфська педагогіка і система мовної освіти в початковій школі (1 бал)	Технологія саморозвитку М.Монтессорі і початкова мовна освіта (1 бал)	Технології розвивального навчання і мовна освіта в початковій школі (1 бал)	Технології інтерактивного навчання молодших школярів на уроках української мови (2 бали)
Теми практичних занять		Особистісно орієнтована освіта і технології навчання української мови (11 балів)	Компетентнісно орієнтована освіта і педагогічні технології навчання української мови (11 балів)	Вальдорфська педагогіка і система мовної освіти в початковій школі (11 балів)	Технологія саморозвитку М.Монтессорі і початкова мовна освіта (11 балів)	Технології розвивального навчання і мовна освіта в початковій школі (11 балів)	Технології інтерактивного навчання молодших школярів на уроках української мови (11 балів)
Самостійна робота	(2 бали)	(2 бали)	(2 бали)	(3 бали)	(3 бали)	(3 бали)	(3 бали)
ІНДЗ	15 балів			15 балів			
Види поточн. контр.	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			
Підсумковий контроль	Залік						

Разом: 172 бали.

Коефіцієнт: 1,72

**V. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1
ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У МОВНІЙ ОСВІТІ**

**Практичне заняття. Особистісно орієнтована освіта і технології
навчання української мови (2 год.)**

План

I. Теоретична частина.

Завдання: дати загальну характеристику питанням, що розглядалися на лекційному занятті:

1. Основний науково-понятійний апарат.
2. Мета і завдання особистісно орієнтованого навчання.
3. Концептуальні положення особистісно орієнтованого навчання.
4. Особистісно орієнтована освіта і технології навчання української мови.

II. Виконання практичної роботи.

Завдання:

1. Обрати тему уроку вивчення мовного матеріалу в 2 класі.
2. Визначити: цілі уроку (навчальну, розвивальну і виховну); структурні компоненти уроку.
3. Розробити фрагмент уроку вивчення мовного матеріалу в 2 класі (із застосуванням особистісно орієнтованої технології навчання).

III. Тестовий контроль знань.

Література

Основна: [2, 3, 4, 5]

Додаткова: [1, 2, 5, 7]

**Практичне заняття. Компетентнісно орієнтована освіта і
педагогічні технології навчання української мови (2 год.)**

План

I. Теоретична частина.

Завдання: дати загальну характеристику питанням, що розглядалися на лекційному занятті:

1. Основний науково-понятійний апарат.
2. Мета і завдання компетентнісно орієнтованого навчання.
3. Концептуальні положення компетентнісно орієнтованого навчання.
4. Компетентнісно орієнтована освіта і педагогічні технології навчання української мови.

II. Виконання практичної роботи.

Завдання:

1. Обрати тему уроку вивчення мовного матеріалу в 3 класі.
2. Визначити: цілі уроку (навчальну, розвивальну і виховну); структурні компоненти уроку.
3. Розробити фрагмент уроку вивчення мовного матеріалу в 3 класі (із застосуванням компетентнісно орієнтованої технології навчання).

III. Тестовий контроль знань.

Література

Основна [2, 3, 4, 5]

Додаткова [1, 2, 5, 7]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Практичне заняття. Вальдорфська педагогіка і система мовної освіти в початковій школі (2 год.)

План

I. Теоретична частина

Завдання: дати загальну характеристику питанням, що розглядалися на лекційному занятті:

1. Основний науково-понятійний апарат.
2. Мета і завдання навчання (за системою Вальдорфської педагогіки).
3. Концептуальні положення Вальдорфської педагогіки.
4. Вальдорфська педагогіка і система мовної освіти в початковій школі.

II. Виконання практичної роботи.

Завдання:

1. Обрати тему уроку вивчення фонетичного матеріалу у 2 класі.
2. Визначити цілі уроку (навчальну, розвивальну і виховну); структурні компоненти уроку, методи і прийоми роботи на уроці, форми організації навчальної діяльності учнів, обладнання.
3. Розробити фрагмент уроку вивчення фонетики у 2 класі (за системою Вальдорфської педагогіки).

III. Тестовий контроль знань.

Література

Основна: [2, 3, 4]

Додаткова: [2, 3, 7]

Практичне заняття. Технологія саморозвитку М.Монтесорі і початкова мовна освіта (2 год.)

План

I. Теоретична частина.

Завдання: дати загальну характеристику питанням, що розглядалися на лекційному занятті:

1. Основний науково-понятійний апарат.
2. Мета і завдання навчання (за технологією саморозвитку М.Монтесорі).
3. Концептуальні положення технології саморозвитку М.Монтесорі.
4. Технологія саморозвитку М.Монтесорі і початкова мовна освіта.

II. Виконання практичної роботи.

Завдання:

1. Обрати тему уроку вивчення лексичного матеріалу в 3 класі.

2. Визначити цілі уроку (навчальну, розвивальну і виховну); структурні компоненти уроку, методи і прийоми роботи на уроці, форми організації навчальної діяльності учнів, обладнання.

3. Розробити фрагмент уроку вивчення лексики у 3 класі (із застосуванням технології саморозвитку М.Монтессорі).

III. Тестовий контроль знань.

Література

Основна [2, 3, 4, 5]

Додаткова [1, 2, 5, 7]

Практичне заняття. Технології розвивального навчання і мовна освіта в початковій школі (2 год.)

План

I. Теоретична частина.

Завдання: дати загальну характеристику питанням, що розглядалися на лекційному занятті:

1. Основний науково-понятійний апарат.
2. Мета і завдання системи розвивального навчання.
3. Концептуальні положення технологій розвивального навчання (Л.С. Виготського, Л.В. Занкова, В.В. Давидова, Д.Б. Ельконіна).
4. Технології розвивального навчання і початкова мовна освіта.

II. Виконання практичної роботи.

Завдання:

1. Обрати тему уроку вивчення орфографічного матеріалу в 4 класі.
2. Визначити цілі уроку (навчальну, розвивальну і виховну); структурні компоненти уроку, методи і прийоми роботи на уроці, форми організації навчальної діяльності учнів, обладнання.
3. Розробити фрагмент уроку вивчення орфографії\ у 4 класі (за системою розвивального навчання).

III. Тестовий контроль знань.

Література

Основна [2, 3, 4, 5]

Додаткова [2, 3, 6, 7]

Практичне заняття. Технології інтерактивного навчання молодших школярів на уроках української мови (2 год.)

План

I. Теоретична частина.

Завдання: дати загальну характеристику питанням, що розглядалися на лекційному занятті:

1. Основний науково-понятійний апарат.
2. Мета і завдання системи інтерактивного навчання.
3. Концептуальні положення технологій інтерактивного навчання.

4. Технології інтерактивного навчання молодших школярів на уроках української мови.

II. Виконання практичної роботи.

Завдання:

1. Обрати тему уроку вивчення граматичного матеріалу в 3-4 класах.
2. Визначити цілі уроку (навчальну, розвивальну і виховну); структурні компоненти уроку, методи і прийоми роботи на уроці, форми організації навчальної діяльності учнів, обладнання.
3. Розробити фрагмент уроку вивчення граматики в 3-4 класах (із застосуванням інтерактивних технологій навчання).

III. Тестовий контроль знань.

Література

Основна [1, 2, 4, 5]

Додаткова [2,3, 4, 7]

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У МОВНІЙ ОСВІТІ

Тема 1. Обґрунтування структури і змісту курсу (2 бали).

Законспектувати: *статтю «Навчальні технології».*

Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підруч. для вищ. навч. закл. / О. Я. Савченко. – К. : Грамота, 2013. – С. 288 – 298.

Тема 2. Особистісно орієнтована освіта і технології навчання української мови (2 бали).

Законспектувати: *статтю «Гуманізація навчання й освітнього середовища».*

Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підруч. для вищ. навч. закл. / О. Я. Савченко. – К. : Грамота, 2013. – С. 143 – 157.

Тема 3. Компетентнісно орієнтована освіта і педагогічні технології навчання української мови (2 бали).

Законспектувати: *статтю «Компетентнісний підхід як чинник модернізації навчального процесу».*

Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підруч. для вищ. навч. закл. / О. Я. Савченко. – К. : Грамота, 2013. – С. 136 – 143.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Тема 4. Вальдорфська педагогіка і система мовної освіти в початковій школі (3 бали).

Законспектувати: *статтю «Вальдорфська педагогіка».*

Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З.Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За ред. О.М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2004. – С. 46 – 56.

Тема 5. Технологія саморозвитку М.Монтессорі і початкова мовна освіта (3 бали).

Законспектувати: *статтю «Технологія саморозвитку М.Монтессорі».*

Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З.Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За ред. О.М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2004. – С. 58 – 68.

Тема 6. Технології розвивального навчання і мовна освіта в початковій школі (3 бали).

Законспектувати: *статтю «Розвивальний потенціал початкового навчання».*

Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підруч. для вищ. навч. закл. / О. Я. Савченко. – К. : Грамота, 2013. – С. 126 – 136.

Тема 7. Технології інтерактивного навчання молодших школярів на уроках української мови (3 бали).

Законспектувати: *статтю «Інтерактивні методи та прийоми навчання».*

Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підруч. для вищ. навч. закл. / О. Я. Савченко. – К. : Грамота, 2013. – С. 293 – 297.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1 ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У МОВНІЙ ОСВІТІ			
Обґрунтування структури і змісту курсу	Поточний контроль	2	
Особистісно орієнтована освіта і технології навчання української мови	Поточний контроль	2	
Компетентісно орієнтована освіта і педагогічні технології навчання української мови	Практичні заняття (тестовий контроль)	2	
Змістовий модуль 2 ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ			
Вальдорфська педагогіка і система мовної освіти в початковій школі	Практичне заняття	3	
Технологія саморозвитку М.Монтессорі і початкова мовна освіта	Практичне заняття	3	
Технології розвивального навчання і мовна освіта в початковій школі	Практичне заняття	3	
Технології інтерактивного навчання молодших школярів на уроках української мови	Практичне заняття (тестовий контроль)	3	
	Разом: 36 годин.	18	

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНЗД демонстрацією презентації, підготовленої за результатами навчально-дослідної роботи.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Педагогічні технології навчання української мови» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення і практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних і практичних занять, охоплює кілька тем або весь зміст навчального курсу.

Тематика ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

Науково-педагогічне дослідження у формі реферату з теми:

1. Педагогічні технології навчання української мови.
2. Особистісно орієнтована освіта і технології навчання української мови.
3. Компетентнісно орієнтована освіта і педагогічні технології навчання української мови.
4. Вальдорфська педагогіка і система мовної освіти в початковій школі.
5. Технологія саморозвитку М.Монтессорі і початкова мовна освіта.
6. Технології розвивального навчання і мовна освіта в початковій школі.
7. Технології інтерактивного навчання на уроках української мови.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у формі реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки, список використаних джерел. Критерії оцінювання і шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 7.1 і 7.2.

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна к-сть балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	2 бали
2.	Складання плану реферату	1 бал
3.	Критичний аналіз сутності та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	5 балів
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	2 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	3 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	2 бали 5 балів
7.	Відповідність розробки уроків вимогам	10 балів
8.	Наявність презентації, вміння презентувати свою роботу	
Разом		30 балів

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується під час підсумкового оцінювання навчальних досягнень студентів із навчальної дисципліни «Педагогічні технології навчання української мови».

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Педагогічні технології навчання української мови» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівнів знань, умінь і навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

2. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано в табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Модульні контрольні роботи (1, 2)	50
2.	Самостійна робота	18
3.	Відвідування лекцій	8
4.	Відвідування практичних занять	6
5.	Робота на практичних заняттях	60
6.	Індивідуальна навчально-дослідницька робота	30
	Разом:	172
Підсумковий рейтинговий бал		Коеф. – 1,72

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«задовільно» (достатньо, виконання задовольняє мінімальним критеріям)	E
69 – 74	«задовільно» (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	D
75 – 81	«добре» (в загальному правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)	C
82 – 89	«добре» (дуже добре, вище середнього рівня з кількома помилками)	B
90 – 100	«відмінно» (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)	A

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використання роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження, які виконує студент за визначеною тематикою обговорюються та захищаються на практичних заняттях (див. п. «Захист творчих робіт»).

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, інтерактивна, лекція-візуалізація; лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2. За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: із книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- Опорні конспекти лекцій;
- Навчальні посібники;
- Робоча навчальна програма;
- Відеозаписи уроків;
- Розробки уроків;
- Дидактичний матеріал;
- Презентації уроків;
- Тестові і контрольні завдання.

ХІ. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ (ЗМ 1, ЗМ 2)

1. Технологічний підхід у мовній освіті.
2. Гуманізація навчання й освітнього середовища.
3. Моделі особистісно орієнтованої педагогіки (за І. С. Якиманською).
4. Загальна характеристика освітніх і педагогічних технологій навчання.
5. Навчальні технології навчання в початковій школі.
6. Особистісно орієнтована освіта і технології навчання української мови.
7. Сутність особистісно орієнтованого підходу до навчання у психолого-педагогічній науці.
8. Загальна характеристика особистісно орієнтованих технологій навчання.
9. Компетентісно орієнтована освіта і педагогічні технології навчання української мови.
10. Сутність компетентісно орієнтованого підходу до навчання у психолого-педагогічній науці.
11. Загальна характеристика компетентісно орієнтованих технологій навчання.
12. Вальдорфська педагогіка і система мовної освіти в початковій школі.
13. Концептуальні положення Вальдорфської педагогіки.
14. Технологія саморозвитку М.Монтессорі і початкова мовна освіта.
15. Концептуальні положення технології саморозвитку Марії Монтессорі.
16. Загальна характеристика педагогічної системи Марії Монтессорі.
17. Технології розвивального навчання і мовна освіта в початковій школі.
18. Теорія розвивального навчання (наукові школи Н.Менчинської, Г. Костюка, Л. Занкова).
19. Теорія формування навчальної діяльності – учіння (наукові школи О.Леонтєва, П. Гальперіна, Н. Талізінної, Д. Ельконіна, В. Давидова, В. Репкіна, С. Максименка, І. Якиманської).
20. Теорія методичного забезпечення розвивального потенціалу всіх складових системи початкового навчання (М. Богданович, Н. Бібік, М. Вашуленко, І Гудзик, О. Савченко, Г. Тарасенко, О. Хорошковська).
21. Концептуальні положення технологій розвивального навчання Л.С. Виготського, Л.В. Занкова, В.В. Давидова, Д.Б. Ельконіна.
22. Розвивальний потенціал початкового навчання української мови.
23. Технології організації групової навчальної діяльності школярів на уроках української мови в початковій школі.
24. Концептуальні положення технологій організації групової навчальної діяльності.
25. Технології інтерактивного навчання молодших школярів на уроках української мови.
26. Концептуальні положення технологій інтерактивного навчання.
27. Інтерактивні методи і прийоми навчання української мови в початковій школі.
28. Застосування сучасних інформаційних технологій у навчанні української мови в початковій школі.
29. Творчі гуманістичних педагогічних систем.
30. Основні напрями модернізації змісту початкової освіти.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Інтерактивні технології навчання : теорія, практика, досвід / Автори-укладачі О.Пометун, Л. Пироженко. – К. : А.П.Н., 2002. – 134 с.
2. Коваль Л.В. Сучасні навчальні технології в початковій школі : навч. посіб. / Л.В. Коваль. – Донецьк : Юго-Восток, 2009. – 227 с.
3. Методика навчання української мови в початковій школі : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С. Вашуленка. – К. : Літера ЛТД, 2010. – 364 с.
4. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З.Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За ред. О.М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2004. – 256 с.
5. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підруч. для вищ. навч. закл. / О. Я. Савченко. – К. : Грамота, 2013. – 503 с.

Додаткова

1. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання / І.Д. Бех. – Київ, 1998. – 204 с.
2. Вашуленко М.С., Васильківська Н.А. Методика навчання української мови : Програма навчальної дисципліни / М.С. Вашуленко, Н.А. Васильківська. – Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. – 36 с.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології / І.М. Дичківська. – Київ, 2004. – 352 с.
4. Комар О.А. Інтерактивна технологія в підготовці майбутніх учителів початкової школи : теорія і практика. – Умань : ПП Жовтий, 2010. – 326 с.
5. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. – К., 1989. – 216 с.
6. Психологічні чинники розвивального навчання в різних освітніх системах. – К. : Інститут психології імені Г.С. Костюка, 2000. – 246 с.
7. Химинець В.В., Кірик М.Ю. Інновації в початковій школі /В.В. Химинець, М.Ю. Кірик. – Тернопіль : Мандрівець, 2009. – 312 с.